

Helsinki

Tarkastuslautakunnan toimintasuunnitelma 2025– 2029

Tarkastuslautakunnan toimintasuunnitelma 2025–2029

Julkaisija

Helsingin kaupunki / Tarkastusvirasto

Julkaisuvuosi

2025

Sisällys

1	Lautakunnan tehtävät	4
2	Tilintarkastuksen järjestäminen	5
	Tilintarkastuksen toteutus	5
	Tilintarkastuksen vaikuttavuuden seuranta	6
	Tilintarkastussopimuksen noudattamisen valvonta	6
	Tilintarkastuspalvelujen hankintaan liittyvät linjaukset	6
	Tarkastusviraston rooli tilintarkastuksen suorittamisessa	7
	Viestintä	7
3	Arviointitoiminta	8
	Tarkastusviraston rooli arvioinnin suorittamisessa	8
	Arvioinnin painopisteet ja laajuus	9
	Raportointi	10
	Viestintä	10
	Lautakunnan arviointitoiminnan laadun varmistaminen	10
	Yhteistyö valtuuston kanssa	10
	Yhteistyö pääkaupunkiseudun kaupunkien ja hyvinvointialueiden tarkastuslautakuntien kanssa	11
4	Sidonnaisuusilmoitusten valvonta	12
	Tarkastusviraston rooli sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa	12
	Viestintä	12

1 Lautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan ja -viraston tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastuksen, valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi valtuuston kaupungille ja kaupunkikonsernille asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja valvoo lakisääteisen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Lisäksi lautakunnan tulee valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Arviointitehtävänsä varten lautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen.

Lisäksi lautakunta

- seuraa yleisesti kaupunkikonsernin hallintoa ja taloutta sekä niissä ja kaupungin toiminnassa tapahtuvia muutoksia,
- kehittää ulkoista valvontaa ja asettaa sille tavoitteet sekä seuraa niiden toteutumista ja
- seuraa, että tilivelvolliset ja muut toiminnasta vastaavat henkilöt ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden suositusten ja muistutusten johdosta, joihin tilintarkastus on antanut aihetta.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta. Tilintarkastajan tehtävänä on esittää näkemyksensä toiminnan oikeellisuudesta ja laillisuudesta.

Tarkastuslautakunnan ja -viraston tärkeimmät toiminnan ja talouden tavoitteet, kaupunkistrategian toteuttamista koskevat toimenpiteet ja toimintaympäristön muutokset esitetään valtuuston vuosittain hyväksymässä talousarviossa ja lautakunnan hyväksymässä tarkastusviraston tulosbudjetissa ja toimintasuunnitelmassa. Lautakunnan toimikauden kattavassa toimintasuunnitelmassa kuvataan lautakunnan lakisääteisiä tehtäviä, eli tilintarkastuksen järjestämistä, arviointitoimintaa ja sidonnaisuusilmoitusten valvontaa koskevat linjaukset.

2 Tilintarkastuksen järjestäminen

Tarkastuslautakunta toteuttaa kaupunkistrategiaa järjestämällä Helsingin kaupunkikonsernin tilintarkastuksen siten, että se suoritetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti tilintarkastusta koskevien säädösten ja määräysten sekä (julkishallinnon) hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Tarkastuslautakunta valmistelee kaupunginvaltuustolle esityksen tilintarkastajan valinnasta, tekee tilintarkastussopimuksen ja valvoo sopimuksen noudattamista. Valinnan valmistelun yhteydessä lautakunta määrittelee tilintarkastajan toimikauden pituuden, joka voi olla enintään kuusi vuotta.

Tarkastuslautakunta on tehnyt sopimuksen Helsingin kaupungin tilikausien 2023–2024 ja optiona tilikausien 2025 ja 2026 tilintarkastuspalvelujen suorittamisesta ja järjestänyt konserniyhteisöjen tilikausien 2024–2025 ja optiona tilikausien 2026–2027 tilintarkastuspalvelut.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi valmistella kaupunginvaltuustolle tilivelvollisten luettelo. Kaupunginvaltuusto hyväksyi luettelon ensimmäisen kerran 22.9.2021. Tilivelvollisuusluettelon ylläpitäminen osoitettiin tarkastusvirastolle, joka valmistelee luettelon ja toimittaa sen kaupunginkansliaan sisällytettäväksi talousarvioon ja tilinpäätökseen. Mikäli luetteloon tulee merkittäviä muutoksia, tarkastuslautakunta valmistelee asian kaupunginvaltuuston päätettäväksi kuullen kaupunginhallitusta ja kaupungin tilintarkastajaa.

Tilintarkastuksen toteutus

Hallintosäännön 21 luvun 3 §:n mukaan tilintarkastaja laatii toimikaudekseen tarkastussuunnitelman ja vuosittain kullekin tilikaudelle tarkastussuunnitelman, jotka toimitetaan tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma esitellään tarkastuslautakunnalle toimikauden alussa ja aina, kun siihen tehdään merkittäviä muutoksia. Vuosittainen tarkastussuunnitelma tulee esitellä ko. tilikauden toukokuun loppuun mennessä ja aina, kun siihen tehdään merkittäviä muutoksia.

Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelmien toteutumisesta, tarkastustyön kulusta ja tarkastustyössä tehdyistä havainnoista lautakunnan kanssa sovittavalla tavalla, vähintään kolme kertaa tarkastusvuoden aikana.

Ensimmäinen väliraportti esitellään tarkastuslautakunnalle viimeistään tilikauden marraskuussa, toinen väliraportti viimeistään tilikautta seuraavan vuoden helmikuussa ja yhteenvetoraportti sekä tilintarkastuskertomus tilikautta seuraavan vuoden toukokuussa. Tilintarkastajan edustajat ovat pyydettyinä läsnä niissä tarkastuslautakunnan

kokouksissa, joissa käsitellään tilintarkastajan raportteja ja ilmoituksia tai kun tarkastuslautakunta pitää sitä muuten tarpeellisenä.

Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen huhtikuun loppuun mennessä tarkastuslautakunnalle edelleen kaupunginvaltuustolle toimitettavaksi.

Tilintarkastuksen vaikuttavuuden seuranta

Tarkastuslautakunta seuraa, että tilivelvolliset ja muut toiminnasta vastaavat henkilöt ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden suositusten ja muistutusten johdosta, joihin tilintarkastus on antanut aihetta.

Tilintarkastaja ja tarkastusvirasto valmistelevat yhteistyössä tarkastuslautakunnalle seurantaraportit tilintarkastuksessa annettujen suositusten toteutumisesta. Seuranta toteutetaan kahden vuoden välein. Kauden 2024–2025 seurantaraportti esitellään tarkastuslautakunnalle alkuvuodesta 2027.

Tilintarkastussopimuksen noudattamisen valvonta

Kaupungin tilintarkastajan tulee ilmoittaa tilintarkastussopimuksen mukaisesti kaupungilta tai sen tytäryhteisöiltä saamista erityistoimeksiannoista tarkastuslautakunnalle.

Tarkastusvirasto avustaa lautakuntaa tilintarkastussopimuksen noudattamisen valvonnassa

Tilintarkastuspalvelujen hankintaan liittyvät linjaukset

Kaupungin voimassa oleva tilintarkastussopimus on laadittu tilikausille 2023–2024 ja optiona tilikausille 2025 ja 2026. Uuden tilintarkastussopimuksen kilpailuttaminen käynnistetään vuonna 2026 tarjouspyynnön valmistelulla. Valmistelun yhteydessä lautakunta päättää sopimuskauden pituudesta. Kaupungin tilintarkastuspalvelujen hankintaa koskeva päätös valmistellaan tarkastuslautakunnan käsittelyyn ja edelleen valtuuston päätettäväksi kevätkaudella 2027.

Kaupunkikonsernin tytäryhteisöjä koskeva tilintarkastussopimus on voimassa tilikausilla 2024–2025 ja optiona tilikausilla 2026–2027. Tarkastuslautakunnan on tarkoitus päättää sopimukseen sisältyvän optiokauden käytöstä vuoden 2025 loppuun mennessä. Uuden tilintarkastussopimuksen kilpailuttaminen käynnistetään vuonna 2027 tarjouspyynnön valmistelulla. Valmistelun yhteydessä lautakunta päättää sopimuskauden pituudesta. Kaupungin tytäryhteisöjen tilintarkastuspalvelujen hankintaa koskeva päätös valmistellaan tarkastuslautakunnan päätettäväksi vuoden 2027 loppuun mennessä.

Tarkastusvirasto toimii tilintarkastuspalvelujen hankinta- ja yhteishankintayksikkönä.

Tarkastusviraston rooli tilintarkastuksen suorittamisessa

Tarkastusvirasto avustaa tilintarkastajaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksessa ja raportoi tarkastustyönsä tuloksista tilintarkastajalle.

Tekoälyn hyödyntämistä viraston suorittamassa avustavassa tilintarkastuksessa edistetään ja yhteistyöstä tältä osin sovitaan kaupungin tilintarkastajan kanssa.

Viestintä

Tilintarkastukseen liittyvästä viestinnästä vastaa ensisijaisesti kaupungin tilintarkastaja, ja tarvittaessa tarkastusjohtaja.

3 Arviointitoiminta

Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta toteuttaa kaupunkistrategiaa tuottamalla valtuustolle tietoa tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnan tuloksellisesta ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä kaupungin strategista ohjausta, päätöksentekoa ja johtamista varten. Arviointi toteutetaan suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti sekä kohdennetaan valtuustokaudella kaupunkistrategian kaikkiin pääkohtiin.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat tahot ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Toimikausi 2025–2029 jakautuu itsenäisiin arviointivuosiin 2025, 2026, 2027 ja 2028. Tarkastusvirasto valmistelee yhteistyössä tarkastuslautakunnan kanssa jokaista arviointivuotta varten arviointisuunnitelman, jossa määritellään kaikki arviointitehtävät toimikunnittain ja arviointiaiheittain. Tarkastuslautakunta hyväksyy arviointisuunnitelman viimeistään arviointivuotta koskevan toukokuun loppuun mennessä.

Tarkastusvirasto valmistelee yhteistyössä toimintakaudeksi 2025–2029 valitun tarkastuslautakunnan ja sen toimikuntien kanssa arviointisuunnitelman myös vuodelle 2029. Toimikautensa päättävä tarkastuslautakunta hyväksyy arviointisuunnitelman toukokuussa, jotta arviointien valmistelu voidaan käynnistää aikataulussa. Toimikaudeksi 2029–2033 valittava tarkastuslautakunta käsittelee vuoden 2029 arviointisuunnitelman ja vastaa suunnitelman toteuttamisesta.

Tarkastuslautakunta on jakautunut kahteen toimikuntaan päättämänsä vastuualuejaon mukaisesti. Toimikuntien kokoonpanoihin on mahdollista tehdä muutoksia lautakunnan toimikauden puolella välissä. Toimikunnat toimivat arviointisuunnitelmassa esitetyn vastuujaaon mukaisesti arviointitoiminnan ohjausryhminä.

Tarkastusviraston rooli arvioinnin suorittamisessa

Tarkastusvirasto arvioi suoraan kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan alaisena valtuuston kaupunkikonsernille asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellista ja tarkoituksenmukaista järjestämistä. Tarkastusviraston lautakunnalle valmistelemisissa arvioinneissa noudatetaan tarkastusvirastossa hyväksyttyä *Arvioinnin käsikirjaa*, jossa on määritelty arvioinnin toteutukseen ja laadunvalvontaan liittyvät menettelytavat.

Virasto valmistautuu siihen, että tekoälyn hyödyntäminen arviointityössä lisääntyy merkittävästi toimintasuunnitelmakauden aikana, mikäli kaupungin tekoälyn käyttöä koskevat linjaukset sen mahdollistavat. Uuden teknologian käyttöönotossa kiinnitetään erityistä huomiota arviointityön laatuun ja tekoälyn hyödyntämisestä raportoidaan tarvittaessa tarkastuslautakunnalle.

Arvioinnin painopisteet ja laajuus

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmassa arvioinnit jaetaan tavoitearviointiin sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin. Vuosittain arvioidaan kaupunginvaltuuston talousarviossa asettamien sitovien tavoitteiden toteutumista, kaupungin taloutta ja lautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuutta. Muut arviointisuunnitelmaan sisällytettävät arviointiaiheet ovat vaihtuvia. Lähtökohtana on, että vaihtuvista arviointiaiheista suurin osa kytkeytyy kaupunkistrategiaan ja ne kohdistuvat strategian kaikkiin pääkohtiin.

Vuosina 2026–2029 arviointiaiheet painottuvat seuraaviin kaupunkistrategian painopisteisiin:

- Viihtyisät ja yhteisölliset naapurustot
- Helsingissä jokainen voi hyvin
- Sujuva arki ja toimivat palvelut
- Luontoa kunnioittava ja vetovoimaa tukeva kaupunkikehitys
- Elämää, elinvoimaa, osaamista ja kasvua

Lisäksi arvioinnit kohdistuvat strategian kivijaloiksi nimettyihin teemoihin:

- Talous
- Ilmasto ja luonto
- Henkilöstö ja johtaminen
- Turvallisuus ja varautuminen
- Vaikuttamistyö ja kansainvälisyys

Jokaisen arviointivuoden arviointisuunnitelmassa täsmennetään, mitä strategian osa-alueita kunakin vuonna arvioidaan. Vuosittaisten arviointisuunnitelmien valmistelussa pyritään siihen, että kaupunkistrategian viisi painopistettä ja viisi kivijaloiksi nimettyä teemaa tulevat kattavasti arvioiduiksi valtuustokauden aikana. On tarkoituksenmukaista, että kaikkia teemoja ei arvioida joka vuosi, vaan tarkastuslautakunta voi päättää painottaa tiettyjä teemoja tiettyinä vuosina. Toimintakauden viimeisenä vuotena arvioidaan kaupunkistrategian toteutumista kokonaisuutena.

Raportointi

Tarkastusvirasto raportoi arviointitulokset tarkastuslautakunnan toimikunnille aiheittain. Toimikunnat seuraavat arviointien etenemistä kokouksissaan.

Arviointikertomus valmistuu vuosittain 15.4. mennessä ja sen hyväksymisestä päättää tarkastuslautakunta. Valmistumisen jälkeen arviointikertomuksesta pyydetään kaupunginhallituksen ja tarvittaessa muiden toimielinten lausunnot. Arviointikertomus ja siitä pyydetty lausunnot ovat valtuuston käsittelyssä kesäkuussa tilinpäätöksen yhteydessä. Tuolloin kaupunginvaltuusto kehottaa kaupunginhallitusta antamaan joulukuun loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Viestintä

Mediaviestinnästä vastaavat tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja tarkastusjohtaja. Kaupungin sisäisestä viestinnästä huolehtii arviointipäällikkö. Viestinnässä noudatetaan kaupungin viestinnän ohjeita ja periaatteita.

Lautakunnan arviointitoiminnan laadun varmistaminen

Laadun kehittämisessä käytetään valtuustoryhmien edustajien haastatteluja, arviointikohteiden palautekyselyä ja arviointikertomuksen ulkoista auditointia. Sisäistä laadunvarmistusta tehdään menettelyllä, jossa johtava tuloksellisuustarkastaja tai arviointipäällikkö kommentoi arvioinnin toteuttamissuunnitelmat, arviointimuistiot ja arviointikertomuksen tekstiluonnokset. Lisäksi arviointipäällikkö kommentoi kaikki arviointikertomustekstit. Sisäisen laadunvarmistuksen jälkeen arviointikohteilla on mahdollisuus kommentoida arviointimuistioita ja arviointikertomuksen tekstejä.

Yhteistyö valtuuston kanssa

Tarkastuslautakunta jatkaa yhteistyötä valtuuston puheenjohtajiston ja valtuustoryhmien puheenjohtajien kanssa valtuustokauden alussa sovittavalla tavalla. Yhteistyön tavoitteena on edistää tarkastuslautakunnan edellytyksiä vastata valtuuston odotuksiin. Valtuuston odotuksia kartoitetaan puheenjohtajien tapaamisten lisäksi haastatteleamalla kahden vuoden välein valtuustoryhmien edustajia.

Yhteistyö pääkaupunkiseudun kaupunkien ja hyvinvointialueiden tarkastuslautakuntien kanssa

Tarkastuslautakunta jatkaa osallistumista pääkaupunkiseudun kaupunkien tarkastuslautakuntien yhteistyöhön. Yhteistyön muotoja ovat vuosittain pidettävä koulutus ja lähes vuosittain toteutettava yhteisarviointi. Yhteisarviointia ohjaa PKS-ohjausryhmä, jossa Helsingin tarkastuslautakuntaa edustaa lautakunnan puheenjohtaja. Ohjausryhmä linjaa toimikausittain PKS-yhteistyössä noudatettavista menettelytavoista ja vuosittaisesta yhteistyöstä. PKS-ohjausryhmä tekee tarkastuslautakuntaa sitovia linjauksia, vaikka varsinaisesti esimerkiksi yhteisarvioinnista päätetään tarkastuslautakunnan vuosittaisessa arviointisuunnitelmassa.

Tarkastusvirasto osallistuu Helsingin, HUSin, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen tarkastustoimien johtajista muodostuvan verkoston toimintaa. Valtuustokauden aikana alueellista yhteistyötä on tarkoitus kehittää esimerkiksi siten, että siihen osallistuvat myös tarkastuslautakuntien puheenjohtajat, tarkastuslautakunnille järjestetään yhteinen koulutustilaisuus ja toteutetaan yhteisarviointi. Lisäksi tarkastusvirasto osallistuu 21 hyvinvointialueen tarkastustoimien yhteisiin tapaamisiin.

4 Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Kaupungin hallintosäännössä lautakunta on nimetty sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjäksi. Lautakunta käsittelee sidonnaisuusilmoitukset ja saattaa ne valtuustolle tiedoksi vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sidonnaisuusilmoitusten tarkoituksena on kaupungin päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Sidonnaisuuksien julkaisemisella on ehkäisevä vaikutus vallan ja aseman väärinkäytön ilmenemiseen. Sidonnaisuusrekisterin avulla voidaan ennakolta estää tilanteita, joissa luottamus viranhaltijan tai luottamushenkilön toimintaan voisi vaarantua ja siten myös yleisellä tasolla vahvistaa poliittisen järjestelmän luotettavuutta kunnissa.

Tarkastusviraston rooli sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa

Tarkastusvirasto valmistelee tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoituksia koskevat valvonta-asiat. Vaikka tarkastuslautakunnalla on lakisääteinen tehtävä valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista, ilmoitusten vastaanottaminen, tarkastaminen ja tietojen kirjaaminen on käytännön syistä delegoitu tarkastusviraston hoidettavaksi.

Sidonnaisuuksien valvontaa hoidetaan viraston sisäisen sidonnaisuusvalvonnan käsikirjan pohjalta. Ilmoitusten käsittelystä kertyviä kokemuksia ja sidonnaisuusilmoitusvelvollisilta saatavaa palautetta hyödynnetään jatkuvasti toiminnan kehittämisessä. Laajemmin palautetta ilmoitusvelvollisilta kerätään asiakaskyselyllä valtuustokauden loppupuolella.

Viestintä

Tarkastusvirasto huolehtii sidonnaisuusilmoitusvelvollisiin kohdistuvasta viestinnästä. Muusta sidonnaisuusilmoitusten valvontaan liittyvästä viestinnästä vastaavat tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja tarkastusjohtaja.

The logo for Helsinki, featuring the word "Helsinki" in a bold, black, sans-serif font, enclosed within a black outline of a speech bubble or a stylized banner.

Helsinki

Helsingin kaupunki
Tarkastusvirasto

PL 400, 00099 Helsingin kaupunki
<https://tarkastusvirasto.hel.fi/>